

ETHIOPIË - Hotel en kampeerreis - 30 dagen

Wierook en schotellippen

Tourcode: **BOE**

Groepsgrootte: **8-18**

Aantal dagen: **30**

Routekaart

Uitgebreide reisbeschrijving

Welkom

Welkom bij Koning Aap!

Een land, drie werelden. Dat is Ethiopië. Het indrukwekkende bergachtige noorden waar het leven gedomineerd wordt door het orthodoxe geloof staat in schril contrast met de sprookjesachtige sfeer die zo kenmerkend is voor de ommuurde islamitische stad Harar. Het droge savannelandschap in het diepe zuiden biedt een schitterend mozaïek aan nomadische volkeren waar tijd een heel andere dimensie heeft.

Reizen door Ethiopië is een groot avontuur en vraagt veel van je geduld, flexibiliteit en doorzettingsvermogen. Het land kent nauwelijks infrastructuur, de wegen zijn slecht, het

gebied waar we doorheen reizen is bergachtig. De gemiddelde snelheid van de bus ligt daardoor rond de 30 kilometer per uur. Het diepe zuiden bestaat uit stoffige pistes, opgedroogde rivierbeddingen met her en der een accaciaboom.

Reizen door Ethiopië betekent ook vroeg opstaan! Met name in de noordelijke lus zitten (onvermijdelijke) lange reisdagen. Dat wil zeker niet zeggen dat je alleen maar in de bus zit. Onderweg stoppen we voor een bezoek aan een markt, een dorpje of bijvoorbeeld een schooltje. Tijd genoeg om kennis te maken met de couleur locale. In het zuiden zijn de af te leggen afstanden kleiner, waardoor er meer rust in het programma zit.

Koning Aap Reizen biedt ook een aantal reizen aan die de belangrijkste festivals van Ethiopië bezoeken. Onder de dag-tot-dag beschrijving vind je de vertrekdata en een beschrijving van deze festivals.

Wat is inclusief

Internationale vluchten; alle transport met (mini)bus en landcruisers (maximaal vier reizigers per voertuig); overnachtingen in hotels; overnachtingen in tenten (dag 23-26); ontbijt op dag 26; diner op dag 25; Nederlandstalige reisbegeleiding; bezoek weekmarkten Dorze, Turmi en Key Afar; bezoek Debre Libanos en Kloof van de Blauwe Nijl; entreegelden voor Simiengebergte, Mago N.P., Turmi en Jinka; luchthavenbelastingen; brandstofheffing.

Wat is exclusief

Overige maaltijden; optionele excursies; overige entreegelden; visum; fooien; vertrekbelasting; reis- en annuleringsverzekering.

Vluchtinfo

Bovenstaand vluchtschema, luchthaven van vertrek en de gebruikte **luchtvaartmaatschappijen zijn onder voorbehoud. Je reis vertrekt vanuit België, wat** doorgaans betekent dat je met een vlucht vanuit Zaventem vertrekt. Indien je via Charles De Gaulle (Parijs) of Schiphol (Amsterdam) vliegt, gebeurt het steeds vaker dat luchtvaartmaatschappijen een gratis treinretourticket voorzien i.p.v. een vlucht. In dat geval reis je dus per trein naar de luchthaven van Charles De Gaulle of Schiphol. In het eerste geval gaat het doorgaans om een TGV-ticket vanuit Brussel-Zuid, in het tweede geval doorgaans om een gewone trein (tweede klasse) met vertrek vanuit om het even welk Belgisch treinstation. **Één week voor vertrek ontvang je de definitieve vluchtgegevens.**

Accommodatie en vervoer

Tijdens deze reis maken we gebruik van diverse soorten accommodaties. De ene keer zul je in een luxe kamer verblijven met eigen douche en toilet. De kwaliteit van de hotels varieert nogal, de ene keer zullen de kamers wat luxer zijn, de andere keer wat eenvoudiger. Ze zijn hoe dan ook eenvoudiger dan in de westerse wereld. Meestal heb je een eigen douche en toilet, soms niet. Houd er rekening mee dat de electriciteit regelmatig kan uitvallen, dat de watertoevoer onverwacht kan stoppen, een kraan kan lekken en een handdoek kan ontbreken. Een warme douche is ook niet altijd gegarandeerd. In het zuiden kampeer je in Turmi, in het Mago Nationaal Park. Eventueel

maken we in Jinka gebruik van de camping. De voorzieningen tijdens het kamperen zijn eenvoudig. We maken gebruik van tweepersoonstenten die door onze lokale agent geregeld worden. Ook zorgen we voor de verdere kampeeruitrusting. Wel moet je zelf een slaapzak meenemen.

Houd er rekening mee dat de sanitaire voorzieningen minimaal zijn tijdens het kamperen. Toiletten zijn wel aanwezig maar is vaak niet meer dan een gat in de grond met een hokje er omheen.

Reizigers die zich individueel inschrijven, delen de kamer met een medereiziger van hetzelfde geslacht. Wil je specifiek een eenpersoonskamer reserveren, dan dien je dit bij boeking aan te geven. De toeslag bedraagt hiervoor € 300.

Vervoer

Tijdens onze reizen door Ethiopië maken we gebruik van diverse vervoersmiddelen.

Bijzonder is dat we de gehele route overland afleggen. Tijdens de noordelijke lus maken we gebruik van de speciaal voor onze groep afgehuurde bus. In Arba Minch (dag 21) verruilen we de bus voor landcruisiers. Deze landcruisiers bieden ruimte aan vier - vijf deelnemers.

Reizen door Ethiopië is een groot avontuur en vraagt veel van je geduld en flexibiliteit. De kwaliteit van de gehuurde bus is niet altijd te vergelijken met de westerse standaard. Pech onderweg is soms onvermijdelijk, aangezien de kwaliteit van de wegen vaak slecht is, vooral in en vlak na de regentijd. Natuurlijk kan de lokale situatie aanleiding geven tot veranderingen. Als overstromingen een busreis onmogelijk maken zal de reisbegeleiding een alternatief regelen.

Maaltijdkosten

De maaltijden zitten niet bij de reissom inbegrepen. We vragen ook geen bijdrage voor de maaltijden, aangezien je deze, conform onze reisformule, zelf ter plaatse betaalt. De kosten voor de maaltijden zijn verrekend in het zakgeld.

Bijkomende kosten

Zakgeld / Bijkomende kosten

Het zakgeld voor deze reis bedraagt 500 Euro. Dit door ons geadviseerde bedrag dient om je maaltijden, excursies, entreegelden, fooien en de gemeenschappelijke uitgavenpot te bekostigen. Het bedrag dat je uiteindelijk uitgeeft, hangt natuurlijk sterk af van je eigen uitgavenpatroon; souvenirs zijn daarom niet inbegrepen.

Gezamenlijke uitgavenpot

Tijdens je reis kun je regelmatig gezamenlijk met de groep deelnemen aan excursies of (niet van tevoren betaalde) maaltijden. Ook kunnen er hier en daar gemeenschappelijke fooien en entreetickets betaald worden. Om hiervoor niet elke keer apart te hoeven af te rekenen, wordt er gemakshalve een gezamenlijke uitgavenpot ingesteld. Aan het begin van de reis wordt door de reisbegeleider van iedereen 100 Euro ingezameld voor deze pot. Aan het einde van de reis volgt dan de afrekening (waarin je inzage krijgt), waarbij je geld terugkrijgt of bijbetaalt. Met deze uitgaven is rekening gehouden bij de grootte van ons adviesbedrag voor het zakgeld.

Dag-tot-dag schema

	Vervoer	Route	Overnachting
1.	Vliegtuig	Vertrek Brussel - Aankomst Addis Abeba	Addis Abeba
2.	Minibus	Addis Abeba - Debre Libanos - Kloof van de Blauwe Nijl - Debre Markos / Dejen	Debre Markos / Dejen
3.	Minibus	Debre Markos - Bahar Dar	Bahar Dar
4.		Bahar Dar/ Excursie Tis Issat-watervallen en Tanameer	Bahar Dar
5.	Minibus	Bahar Dar - Gondar	Gondar
6.	Minibus	Gondar - Simiengebergte	Debark
7.		Simiengebergte	Debark
8.	Minibus	Simiengebergte - Aksum	Aksum
9.		Aksum	Aksum
10.	Minibus	Aksum - Adigrat	Adigrat
11.	Minibus	Adigrat - Maychew	Maychew
12.	Minibus	Maychew - Lalibela	Lalibela
13.		Lalibela	Lalibela
14.	Minibus	Lalibela - Kombolcha	Kombolcha
15.	Minibus	Kombolcha - Bati - Awash	Awash
16.	Minibus	Awash - Harar	Harar
17.		Harar	Harar
18.	Minibus	Harar - Nazaret	Nazaret
19.	Minibus	Nazaret - Arba Minch	Arba Minch
20.		Arba Minch / Weekmarkt Dorze	Arba Minch
21.	4-WD Terreinwagen	Arba Minch	Arba Minch
22.	4-WD Terreinwagen	Arba Minch - Konso	Konso
23.	4-WD Terreinwagen	Konso - Turmi	Turmi
24.		Weekmarkt Turmi	Turmi
25.	4-WD Terreinwagen	Turmi - Mago Nationaal Park	Mago Nationaal Park
26.	4-WD Terreinwagen	Mago Nationaal Park - Jinka	Jinka
27.	4-WD Terreinwagen	Jinka - Key Afar - Arba Minch	Arba Minch
28.	4-WD Terreinwagen	Arba Mich - Addis Abeba	Addis Abeba
29.	Vliegtuig	Vertrek Addis Abeba	
30.		Aankomst Brussel	

Dag-tot-dag schema

Dag 1: Vertrek Brussel - Aankomst Addis Abeba

Je vliegt naar Addis Abeba. Bij aankomst staat de reisbegeleider je op te wachten en word je naar het hotel gebracht.

Dag 2: Addis Abeba - Debre Libanos - Kloof van de Blauwe Nijl - Debre Markos / Dejen

Je verlaat de hoofdstad als je op weg gaat naar Dejen. Je rijdt door de hooglanden, het

woongebied van de Amhara-bevolking die er de grond bewerkt en er hun kuddes laat grazen. Het klooster van Debre Libanos, gesticht in de 13e eeuw door de heilige Tekle Haimanot is een van de meest heilige plekken van Ethiopië. Gelegen op de rand van een kloof doet het klooster dienst als pelgrimsoord, tevens is het een leerschool voor jonge kloosterleerlingen. Via een duizelingwekkende afdaling vol met bochten kom je aan bij de Kloof van de Blauwe Nijl. Je steekt de kloof over op weg naar Dejen. Aan het einde van de dag arriveer je in een goed hotel in Debre Markos.

Dag 3: Debre Markos - Bahar Dar

Je zet je reis voort over kiezelwegen door de hooglanden. Je passeert diverse dorpjes op weg naar Bahar Dar, de uitvalsbasis voor het bezoek aan de waterval van Tis Issat en het Tanameer. Bahar is een gemoedelijk stadje aan de oevers van het Tanameer. Brede lanen met palmbomen en talrijke barretjes karakteriseren de stad. Liefhebbers van de traditionele injera-box kunnen hier hun slag slaan. De Ethiopische 'broodtrommel' is er in allerlei uitvoeringen te vinden. Je verblijft de komende twee nachten in een mooi hotel in Bahar Dar.

Dag 4: Bahar Dar/ Excursie Tis Issat-watervallen en Tanameer

Een optionele excursie naar de Waterval van de Blauwe Nijl begint bij het plaatsje Tis Issat, zo'n 30 kilometer ten zuidoosten van Bahar Dar. Tisoha zoals de waterval door de lokale bevolking wordt genoemd, is met zijn breedte van 400 meter en een diepte van 45 meter een grote waterval. Door een onlangs opgezette waterkracht centrale is de waterval niet meer zo imposant. Toch kun je hier nog een mooie, avontuurlijke wandeling maken. Houd er wel rekening mee dat je natte schoenen kunt krijgen.

Vanuit Bahar Dar kun je ook een optionele excursie maken naar het Tanameer met zijn 37 eilandjes. Op 20 van deze eilandjes zijn in de 16e en 17e eeuw mysterieuze kerken en kloosters gesticht vaak gedecoreerd met prachtige schilderijen. Sommige van deze oude kloosters bevatten nog originele kerkelijke attributen zoals oude rijkelijke geïllustreerde manuscripten, kruizen, kronen en priestermantels. Door hun geïsoleerde ligging zijn veel kloosters de ontwikkelingen in de tijd bespaard gebleven. Afhankelijk van de beschikbare tijd breng je een bezoek aan één of meerdere kloosters. De bevolking op de eilanden is inmiddels bekend met het bezoek van toeristen en probeert een graantje mee te pikken door de verkoop van allerlei religieuze attributen.

Dag 5: Bahar Dar - Gondar

Je vervolgt je reis via een prachtig landschap met schitterende vergezichten over de vlakke, het meer en de eilanden. Gondar, waar je in de vroege middag arriveert is je volgende bestemming. De stad ligt in het hart van een bergachtig gebied op zo'n 2225 meter hoogte. Vanwege de gunstige ligging, op een kruispunt van drie karavaanroutes, het aangename klimaat en de vruchtbare grond werd Gondar bestemd tot de hoofdstad van de koningen van Ethiopië in de 17e en 18e eeuw. Onder het bewind van Fasilades (1632-1667) maakte de stad een bloeiperiode door. De koning herstelde het traditionele koptisch geloof en gaf de opdracht tot de bouw van vele kerken en kastelen waarbij architecten Portugese, Indiase, Moorse en Ethiopische stijlen combineerden. Een wandeling langs de ruïnes van Gondar geeft je een beeld van de glorierijke dagen van weleer. Diverse kasteelruïnes zijn te bezichtigen waarbij het Kasteel van Fasilades zeker een bezoek waard is. De Baden van deze koning spelen nog steeds een belangrijke rol in het leven van de Ethiopiërs. Eén keer per jaar worden de baden gevuld met water tijdens het Timkat-festival, waarbij de doop van Christus in de Jordaan wordt herdacht. Tijdens je bezoek aan de stad moet je zeker de Debre Bihran of Selassie-kerk bezichtigen. De

muren van deze belangrijke kerk zijn prachtig beschilderd met afbeeldingen uit de bijbel waarvan de engelenkopjes op het plafond de meest bekende zijn.

Dag 6: Gondar - Simiengebergte

Je verlaat Gondar aan het einde van de ochtend. Over de inmiddels bekende kiezelwegen reis je richting Debark. Onderweg is het wederom genieten van de schitterende uitzichten. Debark is een belangrijke ontmoetingsplaats voor volkeren uit deze omgeving en de uitvalsbasis voor ons bezoek aan het Simien-gebergte (wat 'noord' in het Amhaars betekent). Het bergmassief is opgebouwd uit diverse gesteenten: zandsteen, kristalrotsen en vulkanisch gesteente. Erosie heeft zijn sporen nagelaten: indrukwekkende ravijnen en rotsformaties vormen de ingrediënten van een schitterend landschap dat een thuisbasis biedt aan dieren zoals de Walia-steenbok en de Gelada-baviaan. Bovendien vind je er bijzondere inheemse bloemen en plantensoorten. De Amhara-bevolking heeft zich gevestigd op de hoogvlakte waar zij in hun bestaan probeert te voorzien door de verbouw van gewassen en door het houden van vee. Je overnacht in een hotel met (meestal) een warme douche. Entree voor het gebied is inbegrepen in de reissom. Diverse wandelingen zijn optioneel.

Dag 7: Simiengebergte

In de vroege ochtend ga je op pad naar Sankaber Camp van waaruit diverse wandelingen gemaakt kunnen worden. Afhankelijk van je interesse kun je een korte dan wel langere wandeling door het prachtige gebied maken dat niet voor niets door de Unesco op de lijst van beschermde natuurgebieden is gezet.

Aan het eind van de middag keer in je in twee uur terug naar het hotel in Debark. Wie nog zin heeft, maakt nog een wandelingetje over de lokale markt.

Dag 8: Simiengebergte - Aksum

Aksum staat op het programma. Je laat de hoogvlakte achter je en je verruilt het land van de Amharen voor dat van de Tigrayers. Via een spectaculaire afdaling vol met haarspeldbochten kom je aan in het laagland. Onderweg passeer je verschillende dorpjes waar je het gevoel krijgt in een andere wereld beland te zijn. Het straatbeeld oogt sober, eenvoudig huisjes waarvan er her en der eentje dienst doet als 'lokale supermarkt'. Je picknickt onderweg aangezien restaurantjes nauwelijks te vinden zijn. Je steekt de rivier de Tekeze over en na een lange reisdag bereik je Aksum.

Dag 9: Aksum

Aksum was ooit de hoofdstad van een groot koninkrijk en kende een bloeiende beschaving. Inmiddels is het een modern stadje met brede lanen geflankeerd door palmbomen. Al wandelend door de omgeving kom je de overblijfselen van dit grootse verleden tegen: paleisruïnes van o.a. de koningin van Sheba, ondergrondse tombes van diverse koningen en metershoge steles. De functie van deze obeliskken is niet helemaal bekend maar onderzoekers vermoeden dat de stenen monumenten gebruikt werden ter nagedachtenis aan koningen en koninginnen.

De Kerk van de Heilige Maria van Zion is één van de belangrijkste kloosters van Ethiopië. Volgens de legende is ze gebouwd met goud uit de hemel en bevatte ze prachtige muurschilderingen. De kerk is echter in de 16e eeuw verwoest en later door Fasilades weer opgebouwd. Naast dit klooster is een gelijknamige kerk gebouwd waar volgens de overlevering de Ark des Verbonds wordt bewaard, de kist met de kleitabletten die Mozes op de Sinai ontving.

In de avond kun je een bezoek brengen aan één van de bierhuizen in het stadje waar 'tella' wordt geserveerd, lokaal bereid bier op basis van gierst of maïs. Let op het uithangbord: een blikje op een stok! Misschien word je er uitgenodigd voor een traditionele koffieceremonie waarbij het eerste rondje, het sterkste kopje naar de belangrijkste mensen gaat. Vrouwen krijgen een kopje uit de 2e ronde en kinderen en oudere mensen moet het doen met een slap kopje koffie uit de derde ronde.

Dag 10: Aksum - Adigrat

Je reist over de kiezelwegen van het bergachtig grensgebied op weg naar Adigrat. Onderweg breng je een bezoek aan Yeha, een dorpje vermoedelijk gesticht door kolonisten uit het zuiden van het Arabische schiereiland. Hier kun je de ruïnes van een van de oudste tempels van Ethiopië gaan bezichtigen die qua architectuur sterk aan de Yemenitische bouwstijl doen denken. Adigrat is een stad met kleurrijke huisjes en een wat on-Ethiopische sfeer. Probeer het streekgerecht 'tohio', deegballen met een pikante saus.

Dag 11: Adigrat - Maychew

Een lange reisdag staat op het programma. Je route voert via Mekele, de hoofdstad van de Tigray regio naar Maychew. Onderweg maak je een wandeling naar een Tigrijnse rotskerk gehouwen uit een rots zandsteen en geliefd vanwege hun bijzondere architectuur en muurschilderingen. Als de tijd het toelaat, kun je een bezoek aan het mooie Yohannes IV museum brengen of ben je in de gelegenheid nog even over de markt van Mekele te slenteren. De ideale plek om de Tigrijnse couleur locale te proeven voordat je het eenvoudige hotel bereikt in Maychew.

Dag 12: Maychew - Lalibela

Een flinke reisdag staat voor de boeg. In de zeer vroege ochtend vervolg je de reis door het ontoegankelijke landschap van het Lasta-gebergte. Je arriveert aan het begin van de avond in Lalibela, een dorpje zoals er velen zijn in het noorden van Ethiopië.

Dag 13: Lalibela

Echter, in het dorp met zijn smalle ongeplaveide straatjes en kleine huizen die her en der in het landschap staan, bevindt zich het achtste wereldwonder elf monolithische kerken en een kapel gebouwd door koning Lalibela, die daarbij hulp kreeg van engelen. De kerken zijn vaak gedecoreerd met fraaie fresco's en bevinden zich onder de grond. Ze zijn onderling verbonden door een gangenstelsel. Dit is het domein van talloze priesters, devote christenen in witte gewaden en pelgrims. Een excursie naar de kerken, die in twee groepen verdeeld in het landschap staan, is voor velen een van de hoogtepunten van de reis. Een dienst in één van de kerken is een bijzondere belevenis. Je moet daarvoor wel heel vroeg uit de veren. De geur van wierook, het gezang van de kerkgangers, kaarslicht, de muziek van trommels, ratels en fluiten die weergalmt door de hoge gewelven geven het geheel een mystieke, sprookjesachtige sfeer.

Dag 14: Lalibela - Kombolcha

Je rijdt door een bosrijke, heuvelachtige omgeving met kronkelwegen, spectaculaire afdalingen en verborgen kerkjes op weg naar Kombolcha. Verkeer zie je nauwelijks. De enige bewoners die je tegenkomt, zijn herders met hun kuddes en af en toe een priester. Je passeert de stadjes Woldya en Dessie waar je stopt voor lunch, koffie of een kleine wandeling.

Dag 15: Kombolcha - Bati - Awash

Inmiddels gewend aan het 'tropenrooster' sta je vroeg op. Het land van de Tigrinya laten we achter ons. Je doorkruist het droge en zeer vlakke woongebied van de Afar. Droge struiken en een acacia sieren het verder woestijnachtige gebied. De semi-nomaden trekken met hun kuddes kamelen rond op zoek naar weidegronden. De Afar-vrouwen vallen op met hun prachtige haardracht en sieraden. De krijgshaftige mannen herken je direct aan hun mes dat ze in een gordel om hun midden dragen. Tegenwoordig wordt het mes ook wel vervangen door een geweer. De reis wordt voortgezet richting Awash-stad waar je de nacht doorbrengt.

Dag 16: Awash - Harar

Je verlaat het vulkanische landschap rond Awash en je vervolgt de reis door de hoogvlakte van de Harargue. Steile heuvels, diepe ravijnen, struiken, kreupelhout en cactussen zijn de voornaamste elementen in het landschap. Kringelend ga je door het landschap en dan arriveer je in Harar, een oud stadje omringd door een stadswal, gelegen op een granietheuvel.

Harar vormde eeuwenlang een belangrijk handelscentrum waar verschillende culturen elkaar troffen. Vanuit Harar liep een karavaanroute naar de kust van Somali. Slaven, ivoor, tabak, goud, muskus en saffraan werden geëxporteerd. Onlangs is Harar uitgeroepen tot 'erfgoed van de mensheid' door de Unesco wat betekent dat de unieke islamitische architectuur van de stad wordt beschermd, moskeeën worden gerestaureerd, de stadswal wordt opgeknapt. De stad kent meer dan 87 moskeeën, talloze altaren en tombes gewijd aan heiligen.

Dag 17: Harar

Tijdens een wandeling door het oude centrum met zijn wirwar aan steegjes, kleurige balkonnetjes, winkeltjes en witte huizen krijg je de indruk in het midden oosten beland te zijn. De tocht voert je langs prachtige plekjes: de Medhane kathedraal, het huis van Rimbaud en Ras Tafari, de graftombe van Emir Nur en de markt Magal Guddo waar vrouwen met kunstig ingevlochten haar hun groenten, specerijen en heerlijke linzen, - en aardappelsamosa's verkopen. Een bezoek aan een Adare huis is zeker de moeite waard, prachtige witte huizen vaak versierd met groenblauwe muurschilderingen. De stad kent talloze patisserieën waar je je tegoed kunt doen aan een café macchiato en een zoet gebakje. Liefhebbers van musea kunnen een bezoek brengen aan het kleine Harar-museum waar op tafels diverse gebruiksvoorwerpen van verschillende volkeren tentoon worden gesteld. Je souvenirs koop je in de vele winkeltjes die de stad rijk is. Mocht je het kauwen van qat-blaadjes willen proberen dan is Harar the place to be. Op de markt worden de takjes in bundeltjes verkocht. Check de blaadjes goed, de jonge blaadjes zijn het beste!

Dag 18: Harar - Nazaret

Nazaret is de volgende bestemming. Aangezien er maar één goede weg door de bergen is, reis je via dezelfde route terug. Aan het eind van de dag arriveer je in Nazaret, een gemoedelijk stadje met veel voorzieningen waar je de nacht doorbrengt. Tijd om de opgedane indrukken te verwerken en je op te maken voor het zuiden van Ethiopië.

Dag 19: Nazaret - Arba Minch

Je rijdt door de heuvels van Sodo op weg naar Arba Minch. Het plaatsje dankt zijn naam aan de 40 warmwaterbronnen die dichtbij in het bos liggen. Met uitzicht op het Abaya-meer en het Chamo-meer is de stad een ideale uitvalsbasis voor een bezoek aan het zuiden. Je hotel biedt een schitterend uitzicht over beide meren.

Dag 20: Arba Minch / Weekmarkt Dorze

De vertrouwde bus wordt verruild voor landcruisiers, het vervoersmiddel bij uitstek voor het 'ruige' wegennet in het zuiden van het land. Je gaat op weg naar Chencha, het woongebied van de Dorze waar je een bezoek brengt. Zij hebben zich gevestigd in het Guge-gebergte waar ze zich bezig houden met landbouw. In terrasvorm worden de heuvels bewerkt om zo erosie tegen te gaan. De Dorze staan bekend om hun bijenkorfachtige hutten gemaakt van hout en bamboe, de toeristische attractie van de regio. Neem een kijkje in een van de huizen en verbaas je over hoe mens en dier in harmonie samenleven. De Dorze zijn geliefd om hun weefkunst waarbij de vrouwen de wol spinnen en de mannen het weven op zich nemen. Een kijkje op de markt is een leuke afsluiting van je bezoek.

Dag 21: Arba Minch

Vandaag staat er een vrije dag op het programma. Indien de weg begaanbaar is kan in de ochtend een facultatieve tocht naar het Nechisar Nationaal Park gemaakt worden. Het park ligt tussen het Abaya- en het Chamo-meer. De Bridge of God zoals de smalle strook land tussen de beide meren wordt genoemd is het woongebied van bavianen, colubusapen en kudu's. Op de uitgestrekte grassavannes vind je de grazende viervoeters zoals de Burchell's zebra's, de Swaynes hartebeesten- en de Grant's gazelles. In de middag kun je een wandeling maken door het dichte bos op zoek naar de warmwater bronnen. Een andere excursie is een bezoek aan een nabijgelegen krokodillenmarkt, waar tussen mooie, witte pelikanen de krokodillen liggen te zonnen. Grotere zag je niet eerder!

Dag 22: Arba Minch - Konso

Je verlaat de 'bewoonde wereld' als je op weg gaat naar Konso, het woongebied van de gelijknamige bevolkingsgroep waar je aan het eind van de ochtend aankomt. Katoen en gierst worden verbouwd in terrasvorm op de heuvels. Je brengt een bezoek aan één van de dorpen in de directe omgeving van Konso. Tijdens de wandeling zie je dat de Konso landbouwers bij uitstek zijn. Hun dorpen zijn ommuurd door een hoge omwalling om ze zo te beschermen tegen gevaar van buitenaf en tegen modderstromen in de regentijd. De vooroudercultus speelde (en speelt) een belangrijke rol in het leven van de Konso. Daarvan getuigen de enkele Waga die nog te bezichtigen zijn: houten beelden die volgens een bepaalde richtlijn worden gemaakt. Wanneer één van hen sterft, wordt de dode geëerd met de oprichting van een serie houten beelden. De Waga blijken erg geliefde objecten in de kunsthandel te zijn waardoor ze helaas langzamerhand steeds meer uit het landschap verdwijnen.

In Konso overnacht je in een eenvoudig hotel.

Dag 23: Konso - Turmi

Je gaat dieper het Rift-dal in op weg naar de Omo-vallei.

Dit is het woongebied van diverse fascinerende bevolkingsgroepen ieder met hun eigen cultuur en tradities. Het animisme en het geloof in de voorouders spelen een belangrijke rol. De meeste groepen leiden een semi-nomadisch leven, landbouw en veeteelt zijn de voornaamste middelen van bestaan. Je maakt kennis met de Tsemay in Weyto en met de Erbore die in het gelijknamige dorpje wonen. Aan het begin van de middag arriveer je in Turmi; het woongebied van de Hamar. De middag heb je vrij ter besteding. De ideale gelegenheid om kennis te maken met de Hamar en hun manier van leven. Nodig de plaatselijke jeugd uit voor een partijtje voetbal of maak een wandeling in de omgeving. Je overnacht 2 nachten op een camping nabij Turmi. 's Avonds kun je eten in het lokale restaurant.

Dag 24: Weekmarkt Turmi

De Hamar staan bekend om hun gevoel voor schoonheid. Uren per dag wordt door de vrouwen besteed aan hun kapsel dat met boter en klei wordt ingesmeerd. Soms worden de kapsels versierd met schelpjes of stukjes blik. Lichamen worden met olie en klei ingevet en verfraaid met kettingen en armbanden. De mannen kennen een vergelijkbaar ritueel. Sommigen dragen een struisvogelveer in hun haar, een teken van dapperheid: zij hebben de vijand, mens of dier, verslagen.

De weekmarkt (maandag) in Turmi is een fascinerend schouwspel. Van heinde en verre komen de Hamar met hun koopwaar naar de markt. De vrouwen dragen versierde kalebasjes die dienst doen als boodschappentas of, de kleinere variant, als portemonnee. Op de markt kun je terecht voor specerijen, boter, honing en Hamar-koffie. Rondom de markt vind je diverse 'dranklokalen'- waar de Hamar hun zelfgebrouwen honingwijn verkopen. De ideale plek om de laatste nieuwtjes uit te wisselen en om kennis te maken met deze vriendelijke bevolkingsgroep.

Dag 25: Turmi - Mago Nationaal Park

Vandaag ga je op weg naar het Mago Nationaal Park, één van de meest verafgelegen natuurgebieden van het land met een diversiteit aan natuurschoon: savannes afgewisseld met woestijn, bergen, glooiende heuvels en rivieren. Het is het domein van vogels, krokodillen, nijlpaarden, vissen, koedoes, gazellen en apen alhoewel de meeste dieren diep in het park verblijven. De tocht naar het Mago nationaal park is erg afhankelijk van de staat van de 'weg'. Tijdens en vlak na het regenseizoen is het gebied ontoegankelijk. Zelfs in het droge seizoen is de rit door en naar het park erg zwaar en avontuurlijk. Vanzelfsprekend wordt er een beroep gedaan op je nodige dosis flexibiliteit en je gevoel voor avontuur! Je kampeert in het park aan de oevers van de Neri-rivier waar je vanuit je tentje kunt genieten van oerwoudgeluiden. Wakker worden in het park is een bijzondere belevenis, de zon die als een oranje bal aan de horizon verschijnt, zal je nog lang bijblijven. De entree is inclusief de reissom evenals lunch en diner.

Dag 26: Mago Nationaal Park - Jinka

Het park is het woongebied- van één van de meest interessante volken van Ethiopië: de Mursi. De vrouwen van de Mursi dragen kleischotels in hun lippen. Volgens sommigen een manier om de vrouw indertijd onaantrekkelijk te maken voor de slavenhandelaren, volgens anderen een teken van schoonheid of sociale status. De mannen versieren hun lichaam met inkervingen, een teken van kracht, een symbool voor de verrichte heldendaden. De Mursi staan niet bekend om hun gastvrijheid. Bereid je voor op getrek en geduw. Onze ervaring leert dat de Mursi ondanks dit enerverend bezoek op onze reizigers een onvergetelijke indruk achter laten. Uiteraard word je door onze reisbegeleider 'voorbereid' op het bezoek aan deze bijzondere bevolkingsgroep. Je reist verder naar Jinka, een stadje gelegen op zo'n 1500 meter waar wordt overnacht in een eenvoudig hotel. Mocht het hotel zijn volgeboekt dan worden de tenten opgezet bij het hotel. Ontbijt is vandaag inbegrepen in de reissom..

Dag 27: Jinka - Key Afar - Arba Minch

Niet ver van Jinka ligt Key Afar. Het landschap wordt getypeerd door droge savannes met her en der termietenheuvels, acacia's en wat struikjes. Key Afar is het woongebied van de Ari en de Banna die elkaar wekelijks op de markt ontmoeten. Hier kun je voor de laatste keer genieten van ingenieuze haardrachten, prachtige sieraden, kralen, enkelbanden, lichaamsdecoraties, struisvogelveren, geitenvellen en krukjes die tevens dienst doen als

neksteuntjes. De geur van böter, oker en olie maken het beeld compleet. Na de markt rijd je verder naar Arba Minch waar je in het inmiddels bekende hotel overnacht.

Dag 28: Arba Mich - Addis Abeba

Je keert terug naar de hoofdstad van het land, waar je in de loop van de middag aankomt.

Dag 29: Vertrek Addis Abeba

De laatste dag is gereserveerd om Addis Abeba te gaan ontdekken. De stad ('nieuwe bloem' in het Amhaars) is zo'n kleine honderd jaar oud en is er één van grote tegenstellingen: lawaaijige straatjes vol met verkopers, grazende geiten, en toeterende Fiatjes, brede schaduwrijke avenues met luxe hotels en villa's en dure restaurants, zakenlui, ontwikkelingswerkers, priesters in hun religieuze outfit, bedelaars en vrouwen met traditionele gewaden en haardrachten. Een bezoek aan de Piazza, een oude wijk waar Italiaanse invloeden nog voelbaar zijn, is een leuke kennismaking met Addis. Je vindt er **stalletjes met de meest uiteenlopende producten en talloze barretjes waar de Ethiopiërs hun 'buna' en spris (een mix van avocado, mango en papaja) drinken.** De stad kent vele musea: de tentoonstelling over Lucy (de eerste mens) in het Nationaal Museum neemt je mee in de tijd. Aan de hand van gebruiksvoorwerpen, muziekinstrumenten, kleding, **sieraden, koninklijke en religieuze attributen wordt een beeld geschetst van Ethiopië door de eeuwen heen.** Het Etnologisch Museum geeft je een goed overzicht van de culturele rijkdom van de talrijke volkeren in het land. Een prachtig uitzicht over de stad bieden de Entoto heuvels. Maak een wandeling door dit met Eucalyptus begroeide gebied of breng een bezoek aan de Entoto Maryam kerk bekend om de muurschilderingen . Voor het traditionele gerecht, injera met wat, een kruidige saus kun je terecht in de diverse restaurantjes, een kopje koffie of een glas tej (honingwijn) maken de maaltijd compleet.

Vanavond vlieg je terug.

Dag 30: Aankomst Brussel

Vluchtinfo

Departure airport	Arrival airport	Flight	Departure time	Arrival time
BRUSSELS	ADDIS ABABA	ET705	19:30	07:10
ADDIS ABABA	BRUSSELS	ET706	23:50	07:15

Bovenstaand vluchtschema, luchthaven van vertrek en de gebruikte luchtvaartmaatschappijen zijn onder voorbehoud. Je reis vertrekt vanuit België, wat doorgaans betekent dat je met een vlucht vanuit Zaventem vertrekt. Indien je via Charles De Gaulle (Parijs) of Schiphol (Amsterdam) vliegt, gebeurt het steeds vaker dat luchtvaartmaatschappijen een gratis treinretourticket voorzien i.p.v. een vlucht. In dat geval reis je dus per trein naar de luchthaven van Charles De Gaulle of Schiphol. In het eerste geval gaat het doorgaans om een TGV-ticket vanuit Brussel-Zuid, in het tweede geval doorgaans om een gewone trein (tweede klasse) met vertrek vanuit om het even welk Belgisch treinstation. **Één week voor vertrek ontvang je de definitieve vluchtgegevens.**

Losse excursies

Excursion	Details	Prijs
bezoek diverse stammen (prijs per stam)		€ 5
boottocht Chamo		€ 7
boottocht Tanameer		€ 10
Nechisar Nationaal Park		€ 10
Simien gebergte diverse wandelingen (vanaf prijs)		€ 10

Landinformatie Ethiopie

Omschrijving

Ethiopië heeft een oppervlakte van 1.1 miljoen km² (26,5 keer Nederland; 36 keer België) en grenst in het noorden aan Eritrea, in het noordoosten aan Djibouti, in het oosten aan Somalië, in het zuiden aan Kenia en in het westen aan Soedan. Het land telt ongeveer 70 miljoen inwoners en heeft een bevolkingsgroei van 2,3 procent (Nederland 0,2 procent, België 0,13). Ieder jaar komen er 1,6 miljoen mensen bij. Gezien de grootte van het land valt dat nog wel mee. Er leven gemiddeld 70 mensen op een vierkante kilometer. In Nederland zijn dat 482 en in België 342. De gemiddelde levensverwachting is laag: voor mannen 41 jaar, voor vrouwen 43 jaar. Slechts 42 procent van de bevolking kan lezen en schrijven. Ongeveer dertig procent van de jeugd bezoekt een lagere school, een percentage dat lager is dan het gemiddelde voor geheel sub-Sahara Afrika. Grootstedelijke problemen nemen toe in Addis Abeba, te meer daar de bevolking hier harder groeit dan ergens anders in Ethiopië. Voornaamste inkomstenbron vormt de landbouw met 82 procent. De landbouwstructuur en -middelen zijn echter ouderwets (zeer kleine akkers, handmatige bewerking), de grond raakt uitgeput door overbeweiding en de oogsten worden alsmaar kleiner. Het creëren van werkgelegenheid buiten de landbouw is een noodzaak om tot voedselzekerheid te komen in de zeer dichtbevolkte gebieden in het centrale bergland.

De huidige bevolking bestaat uit ongeveer tachtig verschillende bevolkingsgroepen waarvan de Oromo (28 procent), Amharen (28 procent) en Tigreërs (7 procent) samen de meerderheid vormen. Verder leven er de Afar, Somali, Benshangui, Gambella, Harrar, vijfenveertig Soedan-volkeren en een kleine groep van Italiaanse afkomst. De Oromo leven vooral in de zuidelijke helft van Ethiopië, evenals de Afar, een nomadenvolk. Zij trekken rond in de bloedhete woestijngebieden van Ethiopië, Eritrea en Djibouti. De centrale hooglanden is het gebied van de Amharen en de Tigreërs, ze leven uitsluitend van de landbouw. In het uiterste zuiden en westen van het land wonen meer negroïde volken, zoals de Hammer, Karo, Mursi en Konso. Ze leven voor een merendeel op traditionele wijze wat tot uiting komt in lichaamsversiering, haar- en klederdrachten en typische bouwstijl van huizen. De Mursi vrouwen hebben bijvoorbeeld terracotta schijven in hun onderlip; de Hammer vrouwen dragen eivormige plaatjes in hun haar en de Dorze zijn te herkennen aan hun speciale huizen; hoge bamboehutten die lijken op een bijenkorf.

Achtergrondinformatie

Bevolking

Ethiopië heeft een oppervlakte van 1.1 miljoen km² (26,5 keer Nederland; 36 keer België) en grenst in het noorden aan Eritrea, in het noordoosten aan Djibouti, in het oosten aan Somalië, in het zuiden aan Kenia en in het westen aan Soedan. Het land telt ongeveer 70 miljoen inwoners en heeft een bevolkingsgroei van 2,3 procent (Nederland 0,2 procent, België 0,13). Ieder jaar komen er 1,6 miljoen mensen bij. Gezien de grootte van het land valt dat nog wel mee. Er leven gemiddeld 70 mensen op een vierkante kilometer. In Nederland zijn dat 482 en in België 342. De gemiddelde levensverwachting is laag: voor mannen 41 jaar, voor vrouwen 43 jaar. Slechts 42 procent van de bevolking kan lezen en schrijven. Ongeveer dertig procent van de jeugd bezoekt een lagere school, een percentage dat lager is dan het gemiddelde voor geheel sub-Sahara Afrika. Grootstedelijke problemen nemen toe in Addis Abeba, te meer daar de bevolking hier harder groeit dan ergens anders in Ethiopië. Voornaamste inkomstenbron vormt de landbouw met 82 procent. De landbouwstructuur en -middelen zijn echter ouderwets (zeer kleine akkers, handmatige bewerking), de grond raakt uitgeput door overbeweiding en de oogsten worden alsmaar kleiner. Het creëren van werkgelegenheid buiten de landbouw is een noodzaak om tot voedselzekerheid te komen in de zeer dichtbevolkte gebieden in het centrale bergland.

De huidige bevolking bestaat uit ongeveer tachtig verschillende bevolkingsgroepen waarvan de Oromo (28 procent), Amharen (28 procent) en Tigreërs (7 procent) samen de meerderheid vormen. Verder leven er de Afar, Somali, Benshangui, Gambella, Harrar, vijfenveertig Soedan-volkeren en een kleine groep van Italiaanse afkomst. De Oromo leven vooral in de zuidelijke helft van Ethiopië, evenals de Afar, een nomadenvolk. Zij trekken rond in de bloedhete woestijngebieden van Ethiopië, Eritrea en Djibouti. De centrale hooglanden is het gebied van de Amharen en de Tigreërs, ze leven uitsluitend van de landbouw. In het uiterste zuiden en westen van het land wonen meer negroïde volken, zoals de Hammer, Karo, Mursi en Konso. Ze leven voor een merendeel op traditionele wijze wat tot uiting komt in lichaamsversiering, haar- en klederdrachten en typische bouwstijl van huizen. De Mursi vrouwen hebben bijvoorbeeld terracotta schijven in hun onderlip; de Hammer vrouwen dragen eivormige plaatjes in hun haar en de Dorze zijn te herkennen aan hun speciale huizen; hoge bamboehutten die lijken op een bijenkorf.

Communicatie

Luchtpost van Ethiopië naar Nederland of België doet er ongeveer één week over.

Het telefoonnetwerk functioneert redelijk. Vanuit de luxe hotels in de steden kun je rechtstreeks bellen naar het buitenland. In meer afgelegen gebieden moet je via een operator internationale gesprekken voeren. Het binnenlands netwerk is regelmatig overbezet.

Mobiele telefoon werkt - afhankelijk van je provider - redelijk in de steden, maar daarbuiten is er vaak geen dekking. Informeer voor vertrek of je provider roaming partner is van Ethiopian Telecommunications Corporation.

In de steden zijn internetcafés, maar door veelvuldig stroomuitval en andere stringen, niet altijd optimaal te gebruiken.

Eten en drinken

Het nationale gerecht van Ethiopië is wot, een kruidige prut die vele verschijningen kent. De wot ligt altijd op een injera, een sponsachtige, grijze pannenkoek die wat zurig smaakt. Injera is gemaakt van water en teff, een lokaal graansoort. Dit mengsel moet drie tot vier dagen fermenteren voordat het klaar is om gebakken te worden. De injera ligt traditioneel in kleurrijke gevlochten manden, de mesho. De bedoeling is dat je met de rechterhand stukjes van de injera scheurt en daarmee een beetje saus neemt. Soms eten meerdere mensen uit zo'n mand. **Ethiopiërs eten trouwens uitsluitend met hun rechterhand!** Een wot kan behoorlijk pittig zijn. In een goede wot zit berbere, een mengsel van onder meer rode pepers, knoflook, uien, nootmuskaat, kardemom, koriander en gember. De basis van wot zijn groenten als tomaten, aardappels, linzen en vis of vlees. Dat kan ook rauw vlees zijn, kiftu. Wanneer je niet van scherp eten houdt, kun je naar alich'a vragen, een mild gerecht dat geen pittige berbere bevat. Meestal bestaat het uit kip of lam, op smaak gebracht met groene gember. **Voor vegetariërs is er yetsom megeb, dat Ethiopiërs ook op vastendagen, meestal op woensdag en vrijdag eten.** Eenvoudige restaurants serveren naast wot en injera ook spaghetti of iets wat daar op lijkt. In de grote steden vind je restaurants met een internationale keuken zoals Chinees, Armeens of Italiaans. Daarnaast zijn er bijna overal keak beat, cakeshops, met een uitgebreid assortiment aan cake, gebak en vers fruit. **Op veel plaatsen wordt koffie op traditionele wijze gebrouwen maar in de stadscafés** schenkt men de koffie zoals we die in Europa kennen, gemaakt met een echte koffiemachine. **Naast koffie brouwen de Ethiopiërs hun eigen (maïs)bier en een soort honingwijn, tej.**

Feestdagen

Officieel volgt Ethiopië de Juliaanse kalender. Een jaar bestaat uit twaalf maanden van dertig dagen en een dertiende maand met vijf of zes dagen. Deze kalender loopt zeven jaar en acht maanden achter op onze Gregoriaanse kalender. Het Ethiopische zakenleven maakt gebruik van beide kalenders. Op het land leeft de bevolking echter uitsluitend volgens de traditionele tijdsberekening.

Feestdagen in Ethiopië zijn te verdelen in religieuze (islamitisch, christelijk) en nationale feestdagen. Belangrijke nationale feestdagen zijn Aduadag (2 maart), de overwinning van Keizer Menelik II in 1896 op het Italiaanse leger bij Adua; Dag van de Arbeid (1 mei); Dag van de Overwinning (5 mei) en Dag ter herdenking van de val van de Derg (28 mei).

Daarnaast zijn er de islamitische feestdagen zoals de ramadan (vanaf 11 augustus 2010), het suikerfeest (10 september 2010) en het offerfeest 17 november 2010). Volgens de westerse kalender schuiven de islamitische feestdagen ieder jaar tien of elf dagen naar voren.

De ramadan is het belangrijkste islamitische feest. Het feest duurt de hele negende maand van het islamitische jaar en is de vastenmaand. Tijdens deze periode eten, drinken en roken moslims niet tussen zonsopgang en zonsondergang. Het driedaagse suikerfeest, Eid al-Fitr, luidt het einde van de ramadan in. Het huis wordt nog een keer gepoetst en de mensen kleden zich zo mooi mogelijk. Iedereen gaat bij elkaar op bezoek om elkaar te feliciteren met een goed volbrachte vastenperiode. Ook de armen krijgen iets extra's. Het offerfeest, Eid al-Adha, begint op de tiende dag van de laatste maand van het jaar. Ter herdenking van Abraham worden op die dag overal schapen geslacht. Abraham was immers bereid zijn zoon aan God te offeren, maar die verving de jongen op het laatste moment door een schaap.

Voor een groot deel bepaalt de Ethiopisch-orthodoxe kerk het leven op het hoogland. Men viert op gepaste tijden de naamfeesten van de belangrijkste heiligen en daarnaast worden ook de grootste Christelijke gebeurtenissen jaarlijks herdacht. Religieuze festivals gaan gepaard met urenlange misvieringen en door de straten van de steden en dorpjes trekken processies, voorafgegaan door priesters in de meest kleurrijke gewaden. Ze hebben attributen bij zich, zoals prachtig versierde zilveren kruisen en beeltenissen van heiligen. De belangrijkste festivals op een rijtje:

Meskel Festival:

In september wordt Meskel gevierd, één van 's lands meest kleurrijke christelijke festivals, waar duizenden Ethiopiërs en toeristen op afkomen. Op Meskel wordt de dag herdacht waarop Sint Helena het kruis waaraan Jezus gekruisigd werd terugvond. Dit festival is zo'n 1600 jaar oud. Op de avond voor Meskel worden grote vreugdevuren ontstoken, die versierd worden met madeliefjes die de velden in deze periode geel kleuren. De bloemetjes symboliseren het einde van het regenseizoen en de terugkeer van de zon. Priesters in volledig ornaat en hun volgelingen in maagdelijk wit zingen en dansen rond de vuren. Er is een overvloed aan kerkelijke attributen, wierook, kerkmuziek en dans.

Sint Maria van Zion festival in Aksum:

Gekleed in sneeuw witte gewaden en met goud versierde strak gevlochten kapsels komen devote (vaak in het buitenland wonende) Tigrayers in grote getale naar het Ethiopische pelgrimstadje Aksum om hulde te brengen aan de heilige maagd Maria. Iedereen volgt langzaam de massa naar een prominente vijgenboom op een plein nabij de hoofdkerk, waar in paarsgele priester gewaden gehulde diakens met gouden kruisen, zilveren snuisterijen en rode ceremonie paraplu's zich in een grote cirkel rond de lommerrijke boom hebben geschaard.

De middag na het feest ter ere van Moeder Maria zit het kantoor van Ethiopian Airlines in het Tigrayse plaatsje Aksum, bekend om zijn staande en gevallen steles, afgeladen vol. Uitgeweken Tigrayers wachten geduldig hun beurt af om een ticket naar Addis Abeba te bemachtigen. Ze zijn vanuit hun nieuwe thuislanden in Europa of Amerika naar de oude hoofdstad van het Aksumitische rijk gekomen om hulde te brengen aan de heilige maagd, een jaarlijks terugkerend en uitgebreid gevierd feest op 30 november. De sneeuw witte gewaden van de mannen en de met goud versierde, strak gevlochten kapsels van de vrouwen staan in schril contrast met die van hun minder gegoede lokale broeders en zusters uit het Tigray. Deze laatste hebben in tegenstelling tot hun geëmigreerde landgenoten de bedevaart te voet afgelegd. De meesten zijn dagen onderweg geweest waardoor hun pelgrimsgewaden grauw zien van het stof en de gevlochten haarstijlen weer naar hun oorspronkelijke kroesstatus zijn geëvolueerd. Omdat er buiten een paar in steen gekerfde teksten over koning Ezanas wapenfeiten geen geschreven documenten gevonden zijn, bestaan er veel speculaties en weinig zekerheden over het ontstaan en de val van het Aksumitische rijk. De grens tussen feiten en legende is vaak zeer smal als het over de geschiedenis van Aksum gaat. Dat het christendom zijn intrede deed in de derde of vierde eeuw van onze jaartelling is hoogst waarschijnlijk, maar waarom de heilige maagd zo belangrijk wordt geacht in deze toch vooral oudtestamentische vorm van christelijke religie dat ze nu al aan haar vierde kloosterkerk toe is, blijft onduidelijk. Er wordt wel eens gewag gemaakt van een verschijning zoals we die kennen uit Fatima en Lourdes en er bestaat ook een theorie over een periode in het leven van Maria dat zich in Aksum afspeelt. Wat de redenen ook mogen zijn voor de aanbidding van de maagd Maria die in Aksum bijna Latijns-Amerikaanse proporties aanneemt, de pelgrims komen elk jaar in grote getale om hun

geloof aan de moeder van Jezus te tonen.

Driekleurige sjalen, versgebakken injera, mini gebedenboekjes, iconen van heiligen, olijfhouten kruisjes, cassettebandjes met preken, witte omslagdoeken, Sony handcam tasjes, stenen gebedskralen, sokken, schroevendraaiers, inlegzolen, posters van madonna met kind, zaklampen, blikken bestek, ceremonie paraplu, wiskunde boeken en goedkope horloges. Het wordt allemaal te koop aangeboden op de ontelbare kraampjes die de straten van het oude Aksum tijdens het festival omzomen. De gevangenen van het Axum Prison Centre zijn met naald en draad aan de slag gegaan en verkopen voor hun **cellenblok ceremoniële doeken en gewaden ver onder de gangbare prijs**. Devote vrouwen die hun vrije tijd aan de kerk offeren voorzien de honderden bedelaars van (door de boerenbevolking gedoneerd) **graan, maïs en linzen**. Rijke Tigrayse meisjes met buitenlandse accenten paraderen met te grote zonnebrillen, digitale camera's en derde generatie gsm's tussen de in geel en groen geklede lokale jongeren van de bijbelklas. Na een bijeenkomst met toespraken op het grote plein bij de hoofdkerk breekt muziek en gezang los en bewegen priesters, diakens, bijbelstudenten, monniken, bisschoppen, gelovigen en de kerkleider begeleid door veiligheidsagenten zich processiegewijs naar de kerk van de heilige Maria van Zion. Honderden mensen proppen zich in de kerk om de dienst van dichtbij te volgen. Vele anderen betuigen hun geloof en devotie buiten in het park omheen het gebedshuis.

Timkat festival:

Jaarlijks wordt in Ethiopië op 18 en 19 januari op uitbundige wijze het 'Ethiopische Doopfeest' Timkat gevierd: de doop van Jezus door Johannes de Doper in de rivier de Jordaan.

Timkat is het belangrijkste feest in Ethiopië. In processies in het hele land wordt de Ark des Verbonds uit de kerken megedragen en na twee dagen weer opgeborgen. De ceremonies zijn het grootst en belangrijkste bij de koninklijke baden in Gondar, terwijl je in Lalibela de prachtige plaats zelf als achtergrond hebt. Het hele jaar door bezoeken pelgrims Lalibela, maar in de dagen voor en tijdens Timkat wordt het werkelijk overspoeld door gelovigen die de processie willen bijwonen.

Overall in 't land worden replica's van de tabot, de Ark des Verbonds met daarin de stenen tafelen van Mozes, uit de kerken gehaald. Ze worden gedragen door priesters in prachtige satijnen gewaden. De tocht voert langs de meeste kerken, waar priesters zich aansluiten, ieder met hun eigen replica van de tabot en een felgekleurde parasol. De tocht eindigt aan de oevers waar de hele nacht gebeden, getrommeld en gezongen wordt. Bij zonsopgang vindt de rituele doop plaats. Nadat de replica besprenkeld is, plonzen zowel volwassenen als kinderen uitgelaten het water in om gedoopt te worden. Zo wordt in Gondar massaal in het bad gesprongen dat ooit toebehoorde aan de 14de-eeuwse keizer Fascilida. Na dit ritueel zet de stoet zich weer in beweging en zie je de rij gekleurde parasols langzaam tegen de berghelling omhoog kruipen.

Leddett Festival:

Het Leddet Festival (het Ethiopische kerstfeest) wordt o.a. uitbundig in Lalibela gevierd. Hier vind je onder de grond elf monolithische kerken en een kapel, onderling verbonden met een gangenstelsel. De kerken zijn gedecoreerd met prachtige fresco's. In en rond de kerken vind je talloze priesters, devote christenen in witte gewaden en pelgrims. Een **dienst in één van de kerken is een bijzondere belevenis**. De geur van wierook, het gezang van de kerkgangers, kaarslicht, de muziek van trommels, ratels en fluiten die weergalmt door de hoge gewelven geven het geheel een mystieke, sprookjesachtige sfeer. Leddet valt op 29 december van de Ethiopische kalender (7 januari volgens onze Gregoriaanse kalender). Het wordt gevierd na een periode van 43 dagen vasten genaamd

Tsome Gahad (advent), met een spectaculaire processie. Deze begint om 18 uur en gaat door tot aan de volgende ochtend 9 uur. Na deze marathon gaan mensen gezamenlijk naar huis om het vasten te onderbreken (break fast) door het eten van kip, lams- of rundvlees. Dit alles wordt vergezeld van injera (zure pannenkoeken) en traditionele dranken als thee en tella (soort bier). Traditioneel gezien spelen jonge mannen tijdens dit festival een spel genaamd Genna, dat nog het meest lijkt op hockey. Het spel stamt uit de tijd van Jezus en werd voornamelijk door herders gespeeld. Leddet wordt daardoor ook wel vaak als Genna genoemd.

Mocht je tot een van de gelukkigen behoren die bij een familie thuis wordt uitgenodigd om met hen het feest te vieren, neem dan als kerstcadeau een geit of een fles tej (honingwijn) mee. Het is dan wel raadzaam om vooraf niet veel te eten. Er wordt namelijk van je verwacht dat je pas stopt met eten en drinken als alles op is.

Gewoonten en gebruiken

Vaak herken je de verschillende bevolkingsgroepen in Ethiopië aan hun kleren. Zo hullen de Somali hullen zich in kleurrijke gewaden, de sherit. Mannen maken hun sherit om hun middel vast, de kleren van de vrouwen komen tot aan de grond en worden bij het lopen met een hand omhoog gehouden. De nomaden in het zuiden dragen stukken leer om hun lichaam die met parels en schelpen versierd zijn. Bijna overal zie je mensen met een shemma of netela om. Deze geweven sjaal uit lichte witte katoen komt oorspronkelijk uit de hooglanden en wordt door zowel mannen als vrouwen gedragen. De randen zijn versierd met kleurrijke motieven. Mannen draperen hun netela om hun schouders en dragen daarbij een witte katoenen broek die naar de enkels strak toe loopt. Vrouwen slaan hun netela over het hoofd en wikkelen hem om hun bovenlichaam, daarbij dragen ze lange witte jurken.

In Ethiopië zul je als reiziger vaak, vooral buiten de steden, in het middelpunt van de belangstelling staan. Kinderen kunnen ongegeneerd in groten getale starend om je heen staan. Het is dan niet altijd even gemakkelijk toch vriendelijk en terughoudend te reageren. Ook de vele bedelende handjes kunnen na een poos gaan irriteren. Vaak helpt het de afstand te doorbreken met een vraag, een grap, een spel of samen wat foto's te bekijken.

Word je bij iemand thuis uitgenodigd dan is het gebruikelijk een kleinigheid mee te nemen bijvoorbeeld schrijfmateriaal voor de kinderen.

Wanneer je een Ethiopisch-orthodoxe kerk bezoekt, is het gebruikelijk je schoenen uit te trekken voordat je naar binnen loopt. Zorg dat je bedekkende kleding aan hebt (dat geldt ook buiten de kerk), houd je stemvolume laag en maak niet zomaar foto's want meestal mag dit niet. Tijdens een kerkdienst zitten mannen en vrouwen vaak gescheiden. Bij een bezoek aan een moskee dien je ook je schoenen uit te doen en bedekkende kleding te dragen. Als niet-moslims mag je niet altijd een moskee in.

De koffieceremonie is het belangrijkste moment van de dag. Dan is de familie bij elkaar, soms ook de burens, vrienden of gasten. Ceremoniemeesters zijn de gastvrouw of haar dochter die meestal gekleed zijn in een witte jurk. De ceremonie is de trots van de vrouw. Mensen beoordelen een vrouw op de manier waarop ze koffie zet. Een koffieceremonie begint met verstrooien van vers ruikende gras op de vloer en het aansteken van wierook. De groene bonen worden op een stalen gloeiende plaat gelegd die op een houtskoolbrander ligt. Als gast heb je de eer om de koffie te keuren. Door de versgebrande geur op te snuiven, geef je aan of je de bonen genoeg geroosterd vindt. Vervolgens worden de bonen fijngestampt en met heet water overgoten en gekookt. Drie

keer zal de koffie geschonken worden. Het eerste rondje is het sterkst, deze kopjes gaan naar de belangrijkste mensen, meestal mannen. De tweede ronde is slapper van smaak en gaat doorgaans naar de vrouwen. De laatste ronde lijkt wat we in Nederland misschien slootwater zouden noemen en wordt door kinderen en ouderen gedronken. De koffie wordt geserveerd met veel suiker en popcorn.

Meer informatie over culturele verschillen en omgangsvormen vind je in TE GAST IN Ethiopie (o.a. te bestellen via: www.tegastin.nl)

Klimaat

Ethiopië kent een tropische warme, een droge warme en een koele gematigde klimaatzone. Hoe lager de ligging, hoe warmer het klimaat en hoe geringer de neerslag. In de hooglanden, met gebieden van boven de 3500 meter hoogte, komen de temperaturen zelfs in de warmste maanden niet boven de tien graden. 's Nachts kan het vanwege de hoge ligging zeer koud worden. Addis Abeba ligt op 2400 meter en heeft een gemiddelde jaartemperatuur van 17 graden. In de uitlopers van het hoogland zijn de temperaturen erg aangenaam. In de lager gelegen gebieden in het zuiden en noordoosten kan het zeer warm en droog zijn. Het westen daar en tegen kent een vochtige hitte.

De hooglanden, evenals de Rift Vallei, kennen een lange (van juni tot half september) en een korte regenperiode (van eind januari tot begin maart). In het tropische zuiden (Omovallei) valt het korte regenseizoen in de maand november en rond eind maart en begin april. De hoeveelheid neerslag varieert per regio, van minder dan 500 mm in de laaggelegen steppe- en woestijngebieden tot 2000 mm (Nederland 750 mm) in de hooggelegen gras- en bosgebieden. Heftige regen kan leiden tot overstromingen, ondergelopen akkers en weggespoelde wegen en daarmee het rondreizen danig belemmeren. De beste reisperiode is van oktober tot en met maart. In de zomer is het vooral in de hooglanden koud en nat.

Klimaattabel:

De vier cijfers die telkens worden genoemd zijn van links naar rechts: de gemiddelde temperatuur in graden Celsius, aantal zonuren per dag, aantal dagen per maand met minimaal 1 mm neerslag per dag en- de gemiddelde temperatuur van het zeewater (indien van toepassing).

Addis Abeba

Maand	T gem	Zon	Neerslag	T w
Januari	18	9	3	-
Februari	19	9	3	-
Maart	20	8	3	-
April	20	7	5	-
Mei	20	7	5	-
Juni	19	5	7	-
Juli	17	2	9	-
Augustus	17	3	10	-
September	18	5	8	-
Oktober	18	9	2	-
November	17	9	1	-
December	17	9	1	-

Landschap

Ethiopië bestaat voor een groot gedeelte uit een vulkanisch gevormd hoogplateau dat aan drie kanten omgeven wordt door een laaggelegen woestijn. De Ethiopische hooglanden hebben een gemiddelde hoogte van 2000 meter, met uitschieters naar 4000 meter. Dit gebied heeft talrijke rivieren, waarvan de Blauwe Nijl de bekendste is, meren en valleien. Het hoogplateau is tijdens het regenseizoen (juli en augustus) groen, vruchtbaar en dicht begroeid. In september en oktober zijn de hooglanden bezaaid met uitgestrekte velden van wilde bloemen. Verder komen er nog enkele unieke diersoorten voor zoals de Guereza aap en de Simien vos. Ten zuiden van Addis Abeba loopt de Grote Slenk (Rift Vallei), die bij de Rode Zee begint en dwars door Afrika naar Mozambique loopt. Het steppelandschap van de Rift Vallei is rijk aan acaciabomen. In het zuidwesten van het land vind je savanne en regenwouden.

Religie

De twee belangrijkste godsdiensten in Ethiopië zijn de islam (45 procent) en het christendom (43 procent). Een klein aantal Ethiopiërs is katholiek of protestants. Daarnaast hangt een deel van de bevolking animistische religies aan. De bakermat van het Ethiopisch-orthodoxe christendom ligt in het noorden. De islam (vooral soennitische moslims) heeft veel aanhang onder de leden van de grootste bevolkingsgroep, de Oromo. De bevolking in de noordelijke provincies Tigre en Welo bestaat zowel uit christenen als moslims, die door en naast elkaar wonen. Het merendeel van de christenen is aanhanger van de Ethiopisch-orthodoxe kerk (40 procent) die ontstaan is in vierde eeuw. Ethiopië was het eerste land na Armenië, dat het christendom tot staatsgodsdienst uitriep. In de zesde eeuw beleefde de kerk een hoogtepunt. Uit die tijd stammen ook de eerste Ethiopische monniken, waarschijnlijk door de komst van een groep Syrische monniken die uit hun eigen land verdreven waren. Ongeveer duizend jaar na de introductie van het christendom riep de Amharische vorst Jenuko Amlak met ondersteuning van de orthodoxe kerk de Salomonische dynastie uit. Ze beroept zich erop direct af te stammen van keizer Menlik I, volgens de legende de zoon van koning Salomo en koningin Saba. Tot 1974, toen het bewind van Negus Haïle Selassie door de communisten omver geworpen werd, was de Ethiopisch-orthodoxe kerk de staatskerk. Ook Selassie's dynastie beroemde zich erop voort te spruiten uit de liefdesverhouding tussen Salomo en de koningin van Saba. De Ethiopisch-orthodoxe kerk zat lange tijd in een groot isolement en ontwikkelde daardoor zeer bijzondere, op modellen van het Oude Testament geënte, vormen van spiritualiteit, theologie en liturgische gebruiken. Ze was van grote culturele betekenis, niet alleen vanwege de talrijke kerken en kloosters die gebouwd zijn. Ook ontstond er een veelzijdige Ethiopisch-christelijke literatuur. Nog steeds vinden er in de typische ronde kerken die beschilderd zijn met kleurrijke bijbelse verhalen orthodoxe kerkdiensten plaats. Twee tegenover elkaar staande zangkoren dansen een speciale kerkdans terwijl ze begeleid worden door trommels en sistren. Vrouwen en mannen zijn gekleed in witte gewaden die aan de rand versierd zijn met kleurige motieven. Op feestdagen leest de priester de mis in versvorm voor en een zangkoor geeft antwoord terwijl ze begeleid worden door muziek. Vervolgens besprenkelt hij de gelovigen met water om iets wat onrein geworden is, te reinigen.

Taal

In Ethiopië leven meer dan tachtig verschillende bevolkingsgroepen die ieder hun eigen taal spreken. De officiële taal van Ethiopië is Amhaars (Amharisch). Het wordt gesproken in een groot deel van Ethiopie, bijvoorbeeld in Addis Abeba, Gonder en Lalibela. Hoewel in de steden veel mensen redelijk goed Engels spreken, waardeert men het als je een

paar woordjes
Amhaars spreekt.

Voor onderstaande woorden geldt de volgende uitspraakregels:
Een g als in het Franse **`garçon'**; een ` in een combinatie als t' betekent dat er een kleine pauze is tussen de t en de op de ` volgende letter. Lettergrepen worden zonder klemtoon uitgesproken.

Hallo
t'enajs tullunj

Goedemorgen
undemin adderoe

Goedenavond (als je binnenkomt)
undemin jamesjoe

Goedenavond (als je weggaat)
dehena jamesjoe

Hoe gaat het met u?
undemin alloe?

Goed
dehena

Dank u wel
amassaggunnalloe

ja/ nee
awo/ jullum

Waar is ... ?
... jat naw?

Hotel/ restaurant/ bank/ postkantoor
hotel / muggubbiet/ bank/ postabiet

Waar is de bus/ taxi naar ...
awtoboos/ taxi ... jat naw

Koffie/ thee/ water
boena/ sjaj/ woeha

Hoeveel kost ...?
... sunt naw?

Ik wil betalen
lukfullewot

1 = and

2 = hoelet
3 = suost
4 = arrat
5 = ammust
6 = suddust
7 = sebaat
8 = summunt
9 = zuttunj
10 = assir
11 = assir and
20 = haja
30 = selassa
40 = arriba
50 = ammissa
60 = sillissa
70 = seba
80 = summanja
90 = zuttunja
100 = and meto
134 = meto selassa arrat
1000 = and sjech

Praktische informatie

Ambassades

Ethiopische ambassade in België

Laan van Tervuren 231, 1150 Brussel

T 00 32 (0)2 771 32 94

F 00 32 (0)2 771 49 14

I www.ethiopianembassy.org

Nederlandse ambassade in Ethiopië

Old Airport Zone, H24, K13, House 001, Addis Ababa

T 00 251 (0)11 371 11 00

F 00 251 (0)11 371 15 77

I www.netherlandsembassyethiopia.org

Belgische ambassade in Ethiopië

Comoros Street, Yeka Kifle-Ketema, Kebele 08, Addis Ababa

T 00 251 (11) 662 12 91, 662 3420

F 00 251 (11) 6613646

I www.diplomatie.be/addisababanl

Bagage en kleding

We adviseren je om de bagage mee te nemen in een rugzak of in een weekendtas. Niet omdat je je rugzak/weekendtas nodig hebt om lange wandelingen met je bagage te maken (dat gebeurt dus niet!) maar omdat een koffer vaak moeilijk op te bergen is. We raden je aan om maximaal vijftien kilo bagage mee te nemen.

Wat betreft je kleding raden we je aan om praktische kleding mee te nemen die zich makkelijk laat combineren (laag over laag). We vragen je dringend om in je kledingkeuze

respect te tonen voor de lokale cultuur/religie. Tijdens een bezoek aan kerken en kloosters word je verzocht om schouders en knieën te bedekken. Wandelschoenen zijn niet alleen handig wanneer je gaat wandelen maar ook voor bezoek aan rotskerken.

Denk verder bij het samenstellen van je bagage bijvoorbeeld aan wandelschoenen met een goed profiel (waterdicht), zaklamp, waterfles, naaigerei, wasmiddel, dagrugzak, universeel geldige verloopstekker, reisgids, oordopjes, opblaaskussen, voldoende fotomateriaal, een slaapzak, lakenzak, verrekijker, toiletartikelen, tampons/maandverband, badslippers, zwemkleding, regenkleding (tijdens het regenseizoen), windjack, handdoeken, wekker, schrijfgerei, schaarje en een zakmes, een reserverbril voor dragers van contactlenzen, handdoek, fleece-trui, warme kleding voor de hooglanden, luchtige kleding voor het zuiden, pet.

Electriciteit

De netspanning in Ethiopië is 220 volt. De netspanning kan overal sterk wisselen, waardoor gevoelige apparatuur beschadigd kan raken. Een universele verloopstekker en adapter zijn daarom raadzaam. In het hele land bestaat de kans op stroomuitval en -storingen, vooral tijdens het regenseizoen. Soms zorgt een generator voor de stroomvoorziening maar dat is slechts voor een beperkt aantal uren per dag. In sommige gebieden is er zelfs helemaal geen elektriciteit aanwezig zoals in de Omovallei. Neem daarom een zaklantaarn en voldoende reserve batterijen voor je (foto)apparatuur mee.

Foaien

In Ethiopië? zetten duurdere hotels en restaurants tien tot vijftien procent servicekosten op de rekening, maar de meeste restaurants doen dit niet. Een fooi van tien procent is dan gebruikelijk.

In Europa wordt het geven van fooien in de meeste gevallen gezien als een blijk van waardering, een extraatje als dank voor geleverde diensten. In Ethiopië? gaat het echter om meer dan een extraatje: de fooi is voor mensen die werkzaam zijn in het toerisme een onmisbare aanvulling op een laag lokaal salaris. Deze mensen zijn in veel gevallen ongeschoold of laaggeschoold. Werk in de toeristensector is vaak seizoensgebonden, en salarissen worden alleen uitbetaald over de gewerkte periode. Bovendien is de kans groot dat er een hele familie moet leven van een inkomen uit toerisme. Een fooi komt dus meestal rechtstreeks in handen van mensen die het hard kunnen gebruiken en hun achterban profiteert mee.

Ethiopië? is een van de armste landen ter wereld. In Addis Abeba en andere steden zul je ongetwijfeld worden aangeklampt door bedelaars. Door hen geld te geven los je hun problemen allerminst op. Eerder worden ze op deze manier afhankelijk van dit soort inkomsten. De werkelijkheid achter elke bedelaar kan heel verschillend zijn. Voor sommigen is het de enige mogelijkheid om te kunnen overleven. Dat geldt bijvoorbeeld voor oude of invalide mensen. Die kun je natuurlijk een muntje geven, vooral wanneer je ziet dat de lokale bevolking het ook doet. Maar een grote groep bedelt omdat ze verslaafd zijn aan alcohol en/of drugs. Kinderen kun je in principe beter geen geld geven, hooguit fruit of iets anders te eten. Als kinderen op deze manier aan hun geld kunnen komen, zijn ze weinig gemotiveerd om nog naar school te gaan of te gaan werken.

Fotografie

Voordat je mensen fotografeert behoor je eerst toestemming te vragen. Zeker in het zuiden van Ethiopië? verwachten mensen geld als je ze op de gevoelige plaat vast wilt leggen. Onderhandel in zulke gevallen vriendelijk over de prijs. Meestal verwacht men

een vergoeding van een tot twee birr. Indien je niet wenst te betalen, neem dan ook geen foto. Wie stiekem fotografeert kan zich een hoop problemen op de hals halen. Ook op religieuze plekken, zoals in een kerk of moskee, is het raadzaam om toestemming te vragen. Soms is fotograferen niet toegestaan. Houd er rekening mee dat je op vele plaatsen moet betalen voor het maken van filmopnamen.

Geldzaken

De lokale munteenheid van Ethiopië is de birr (Br) die weer onderverdeeld is in 100 cent. Er zijn munten van 1, 2, 5, 10, 25 en 50 cent. Daarnaast zijn er briefjes van 1, 2, 5, 10, 20, 50 en 100 birr. Voor één euro ontvang je ong. 18,5 birr (oktober 2009). Kijk voor de actuele wisselkoers op: www.oanda.com/convert/cheatsheet

Contante euro's en US dollars kun je wisselen op het vliegveld, in sommige luxe hotels en bij banken in Addis Abeba en in de grotere steden. Het is verstandig om ook cash dollars mee te nemen, vooral buiten Addis Abeba worden euro's niet altijd geaccepteerd. Pinnen is niet mogelijk, creditcards en travellercheques worden maar zelden geaccepteerd. Banken zijn geopend van maandag tot en met donderdag 8.00 uur tot 12.00 uur en van 13.00 uur tot 16.00 uur, vrijdag van 8.30 uur tot 11.30 uur en zaterdag van 8.00 uur tot 12.00 uur.

Het is handig om je geld en waardevolle bezittingen in een plastic zakje in een katoenen moneybelt te stoppen. Dit geeft een goede bescherming tegen transpiratie en eventuele regen. Omdat je veel contanten bij je hebt kun je overwegen om een geldverzekering af te sluiten.

Gezondheidsvoorschriften

Voor Ethiopië worden vaccinaties beslist aangeraden. Voor de actuele stand van zaken verwijzen we naar www.lcr.nl, de website van het Landelijk Coördinatiecentrum Reizigersadviesing (LCR) dat de richtlijnen uitdeelt voor vaccinaties en preventie van malaria. Je kunt ook bellen met de Landelijke Vaccinatielijns voor Reizigers (0900-9584), circa € 0,45 per minuut. Reizigers uit België vinden vergelijkbare informatie op www.itg.be, de website van het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen. Voor een advies op maat word je aangeraden vier tot zes weken voor vertrek contact op te nemen met je huisarts, de Reisdokter, een vaccinatieafdeling van de GGD, het Tropencentrum AMC in Amsterdam of Travel Clinic Havenziekenhuis in Rotterdam. Laat bij een bezoek altijd de geplande reisroute zien.

Neem een kleine reisapotheek mee met daarin o.a. jodium, pleisters, sterilon en middelen tegen koorts, diarree, verstopping, insectenbeten, zonnebrand en eventueel een middel tegen reisziekte. Denk ook aan een tekentang, thermometer (onbreekbaar), ORS (Oral Rehydration Salts, tegen uitdroging) en vitaminetabletten. Voor de hygiëne op reis o.a. een flesje desinfecteergel (daarmee kun je zonder water en zeep je handen wassen), ontsmettingsdoekjes en condooms. Als je naar een malariagebied gaat, denk dan aan anti-malaria tabletten en een geïmpregneerd muskietennet. Bovenstaande lijst is niet volledig, raadpleeg voor meer informatie over gezondheidsrisico's en de te nemen voorzorgsmaatregelen voor en tijdens de reis de website van Tropenzorg (www.tropenzorg.nl) of ga langs bij je huisarts, apotheek of vaccinerende instelling.

Zorg dat je tijdens de reis het vaccinatieboekje en bloedgroepgegevens bij je hebt. Handig om mee te nemen is het Europees medisch paspoort, een document waarmee je in urgente situaties veel problemen kan voorkomen. Het paspoort is opgesteld in elf talen, waardoor de hulpverlener (in het buitenland) eenvoudig de gegevens van de

patiënt, zijn of haar ziekten, aandoeningen en medicijngebruik kan opzoeken. Ook is vermeld wie de behandelende arts is en wie er in dringende gevallen gewaarschuwd kan worden. Het medisch paspoort is onder andere verkrijgbaar bij huisarts, de Reisdokter, apotheek en GGD.

Bij aankomst is het zaak de tijd te nemen om te acclimatiseren. Probeer na aankomst het lokale levensritme over te nemen. Uiteraard voorzover het reisschema dat toelaat. Sta vroeg op, neem tussen de middag een paar uur rust en ga bijtijds naar bed. De straling van de zon in de (sub)tropen is bijzonder sterk. Wees dus voorzichtig met zonnen en zet bij uitstapjes in de volle zon iets op je hoofd. Omdat je in de droge hitte ongemerkt veel vocht verliest, moet je steeds veel blijven drinken en wat extra zout op je eten strooien. Warme dranken zijn over het algemeen beter dan ijskoude. Je maag en darmen worden dan minder belast. Het water uit de kraan kun je beter niet drinken. Flessen gezuiverd drinkwater zijn bijna overal te koop. Mocht je diarree krijgen, let er dan vooral op dat je het extra vochtverlies compenseert: veel (slappe) thee, mineraalwater of eventueel cola zonder prik. Het zouttekort kun je opheffen met ORS (Oral Rehydration Salts) of bouillon. Het heeft geen zin bij buikloop te vasten. Door niet te eten geef je je maag en darmen wel rust, maar verzwakt je lichaam nog meer.

Lees voor meer informatie het boekje 'Hoe blijf ik gezond in de Tropen' (uitgave KIT) of kijk op internet, zie onder andere: www.gezondopreis.nl.

Invoerbepalingen

Een reiziger mag één liter sterke drank, een halve liter parfum en 250 gram tabak (200 sigaretten of vijftig sigaren) belastingvrij invoeren.

Er geldt een uitvoerverbod voor souvenirs die gemaakt zijn van beschermde dier- of plantensoorten. Tot deze soorten behoren onder meer koralen, grote schelpen, (zee) schildpadden, slangen, krokodillen, hagedissen, papegaaien, vlinders, orchideeën en cactussen. Toch worden er in Ethiopie producten te koop aangeboden waarin (delen) van bedreigde dier- en plantensoorten zijn verwerkt: tassen, riemen, schoenen, sieraden e.d. Let er bij de aankoop van dit soort souvenirs op dat het een geldig CITES-certificaat heeft. Nederland en België zijn aangesloten bij de Washington Conventie (Verdrag over de Internationale Handel in Bedreigde Soorten, afgekort als CITES) en treden streng op tegen overtredingen. Meer informatie over de belangrijke beschermde soorten met een opsomming van de bekendste 'foute' souvenirs vind je op www.wnf.nl/souvenirs of www.minlnv.nl/cites.

Tijdsverschil

In Ethiopië is het twee uur later dan in de Benelux. Tijdens onze zomertijd is dat een uur.

Veiligheid

Op markten, pleinen, in de bus en op busstations moet je oppassen voor zakkenrollers. Geld en belangrijke papieren kun je beter niet in je handtas bewaren. Laat ze in de kluis van het hotel achter. Ben je onderweg, draag ze dan op het lichaam, bijvoorbeeld verdeeld in zakjes aan de binnenkant van je kleding of in een gordel.

Maak kopieën van je reisdocumenten en bewaar deze gescheiden van de originelen. Of maak een scan van de belangrijke documenten en stuur ze voor vertrek naar je eigen emailadres zodat je ze onderweg overal kunt ophalen.

Nuttige reisadviezen en actuele informatie over de veiligheid in Ethiopië vind je op internet: www.minbuza.nl (onder 'reizen en landen') of www.diplomatie.be.

Winkelen en openingstijden

Openingstijden worden in Ethiopië niet strikt gehanteerd. De meeste winkels zijn van maandag tot en met zaterdag geopend van 9.00 uur tot 12.30 uur en 15.30 uur tot 19.30 uur. Op zondag en op feestdagen zijn de winkels gesloten met uitzondering van enkele souvenirwinkels. Postkantoren zijn door de week geopend van 8.30 uur tot 14.00 uur en op zaterdag tot 12.00 uur.

Adresgegevens

Reisbegeleiding

De meeste van onze reizen worden begeleid door een Nederlandstalige reisbegeleider. Een vijftiental reizen wordt begeleid door een lokale, Engelstalige reisbegeleider. Of jouw reis een Nederlands- of Engelstalige reisbegeleiding heeft, wordt vermeld bij "Wat is inclusief" in de infokolom rechts op elke reispagina.

Koning Aap stelt hoge eisen aan de reisbegeleiding; een reis staat of valt er immers mee. Speciale trainingen bereiden de reisbegeleiders voor op wat de deelnemers van hen verwachten. Onze medewerkers leren waar de Koning Aap reisformule voor staat. Ze **worden niet alleen vanuit ons kantoor geïnstrueerd, maar volgen elders een meerdaagse cursus** waar ze veel (soms lastige) praktijkgevallen krijgen voorgeschoteld. Een prima **mogelijkheid om essentiële ervaring uit te wisselen.**

Het functioneren van onze reisbegeleiders evalueren we na iedere reis aan de hand van door deelnemers ingevulde evaluatieformulieren. Zo hebben wij te allen tijde zicht op hoe onze mensen in het veld opereren.

De primaire taak van onze reisbegeleiding is toezien op een goede logistiek van de reis (vervoer en accommodatie). Ook waakt de reisbegeleiding over het verloop van het programma en over de aandacht die elk onderdeel krijgt. De reisbegeleider organiseert ter plekke facultatieve excursies. Daarnaast fungeert hij/zij natuurlijk als centrale vraagbaak. Realiseer je wel: een reisbegeleider is geen wandelende encyclopedie. Het is altijd verstandig om een goed reishandboek mee te nemen. Ook als er problemen zijn kan je steeds bij de reisbegeleider terecht.

Natuurlijk heeft een reisbegeleider ook niet alles in de hand. Soms is er sprake van overmacht: door overstromingen of aardverschuivingen is de weg versperd, de overheid heeft de treinkaartjes geconfisqueerd of het hotel heeft de kamers al weggegeven. Bij dit soort tegenslagen zal de reisbegeleider op zoek gaan naar een alternatief. Ondanks alle voorbereidingen en inspanningen van de reisbegeleider kan het gebeuren dat de reis toch niet geheel naar je verwachting verloopt. De reisbegeleider hoort dit dan graag van je, zodat er ter plekke naar een oplossing gezocht kan worden.

Je reisbegeleider verwacht aan het einde een fooi, als zij/hij het werk goed heeft gedaan. Koning Aap betaalt de reisbegeleiders een loon dat op gelijke hoogte ligt met dat van de meeste avontuurlijke reisorganisaties. Onze richtlijn voor de fooi is € 1,- per reiziger per dag.

Duurzaam toerisme

Steeds meer mensen reizen en steeds vaker zijn de effecten van toerisme lokaal voelbaar. Koning Aap probeert het duurzame karakter van onze reizen zoveel mogelijk te bevorderen en de negatieve effecten terug te dringen. We doen dit bijvoorbeeld door tijdens onze reizen zoveel mogelijk gebruik te maken van kleinschalige accommodatie en lokale eetgelegenheden die in handen zijn van de plaatselijke bevolking. Dit komt de economie ter plaatse ten goede. Daarnaast maken we met onze agenten afspraken over beloning en arbeidsvoorwaarden van de mensen die lokaal voor ons werken. We sturen onze klanten (die kiezen voor een papieren dossier!) voor vertrek een 'Te gast in'-boekje (indien beschikbaar) om ze te informeren over lokale omgangsvormen. We verwachten dat onze klanten zich tijdens de reis respectvol gedragen ten aanzien van mens en natuur.

Als deel van het internationale reisconcern Kuoni heeft Koning Aap een milieubeleidsverklaring opgesteld en is een actieprogramma samengesteld om de genomen stappen op de ingeslagen weg te evalueren en te verbeteren. Hierin verklaart Koning Aap onder andere dat geen reisproducten worden aangeboden en geen activiteiten zullen worden ondernomen die mensen, dieren en planten, natuur en cultuur op maatschappelijk onaanvaardbare wijze benadelen, beschadigen of verstoren. Hiervoor is speciaal een bij onze organisatie opgeleide milieucoördinator actief. Je kunt onze milieubeleidsverklaring en ons milieuprogramma nalezen op onze website.

Verzekeringen

Koning Aap biedt de deelnemers aan haar reizen de mogelijkheid om een annulerings- en reisverzekering af te sluiten bij de verzekeringsmaatschappij Mondial Assistance België, 's werelds beste reisverzekeraar. Koning Aap heeft met Mondial Assistance (het vroegere Elvia) zeer goede ervaringen: zij hebben voor ons een pakket van verzekeringen samengesteld dat aansluit bij het karakter van onze reizen, beschikken over een eigen alarmcentrale die bij eventuele calamiteiten snel en vakkundig optreedt, en handelen uiterst correct en in korte tijd eventuele schadeclaims af. Zoals in onze reisvoorwaarden vermeld staat, stellen we het afsluiten van een reisverzekering verplicht en raden we het afsluiten van een annuleringsverzekering sterk aan. Als aanvulling tot wat in de brochure vermeld staat, is het bovenop een verzekering voor medische, S.O.S.- en repatriëringskosten verplicht om ook een bagageverzekering af te sluiten. Onze Selection-verzekering via Mondial Assistance dekt al deze onderdelen. Hoewel het niet verplicht is om de verzekeringen bij Koning Aap af te sluiten, raden we dit wel aan. Omdat we goed op de hoogte zijn van de af te leggen reisroutes en ter plaatse beschikken over de medewerking van lokale agenten, zijn eventuele problemen immers makkelijker op te lossen wanneer de verzekering via Koning Aap is afgesloten. Wanneer een reis onverhoopt niet door mocht gaan, wordt de kost van de afgesloten Selection-verzekering geheel terugbetaald. Bijkomend voordeel: Als u na boeking uw ontslag zou krijgen én u heeft een Mondial-annuleringsverzekering afgesloten, dan kunt u uw reis annuleren tot twee weken voor vertrek.

Koning Aap kan volgende verzekeringen voor je afsluiten bij Mondial Assistance. Als je hier gebruik van wilt maken, kun je dat op het boekingsformulier aangeven.

Avontuurlijke excursies

Met nadruk willen we er op wijzen dat reizigers die tijdens hun reis deel willen nemen aan avontuurlijke excursies (zoals raften, duiken, snorkelen, (bamboe)vlotvaren, kanoën, (water)skiën, (wind)surfen, parasailing, deltavliegen, parachutespringen, ballonvaren,

bungee jumpen, canopy tour, canyoning, speleologie, mountain trekking, tokkelen, sandboarden, mountain biking, downhill biking en snowboarden) dit voor eigen risico doen en dat we hen dringend aanraden vooraf te controleren of hun reisverzekering deze activiteiten dekt. In de polis van Mondial Assistance die je via Koning Aap Reizen kan boeken zijn al deze sporten verzekerd voor bijstand. Gemotoriseerde sporten (Jetski, quadriding ed) zijn enkel verzekerd voor bijstand in de polis exclusive selection. Voor de dekking van kapitaaluitkering bij ongeval zijn wel een aantal van de vermelde sporten uitgesloten. Meer info hierover op aanvraag.

Links

Handige Links

Stekkers over de hele wereld. [Klik hier voor meer info](#)

Waar kan ik pinnen met een Cirruslogo? [Klik hier voor meer info](#)

Ik heb een andere nationaliteit dan de Nederlandse of Belgische. Heb ik een visum nodig voor mijn reisbestemming? [Klik hier voor meer info](#)

Reisadviezen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken zijn op het openbare deel van www.diplomatie.be onder 'Info per land' te vinden. [Klik hier voor meer info](#).

Varia

Persoonsgegevens

Zorg dat je je persoons- en paspoortgegevens (als geslacht, geboortedatum, voornamen en achternaam zoals vermeld in je internationale reispaspoort) correct invult, aangezien deze uiteraard nodig zijn voor het inboeken van je vluchten, eventuele treintickets of accommodatie. Check na ontvangst van je (digitale) boekingsbevestiging of deze gegevens correct staan vermeld. Je bent zelf verantwoordelijk voor het verstrekken van correcte gegevens. Met onjuiste gegevens loop je het risico niet toegelaten te worden op een vlucht of buitenlandse luchthaven.

Klachten

Hoewel wij veel aandacht besteden aan het goed uitvoeren van onze reizen is het mogelijk dat een deelnemer aanmerkingen heeft over de uitvoering van de reis. Om te bewerkstelligen dat deze aanmerkingen direct tijdens de reis naar tevredenheid opgelost kunnen worden, is de deelnemer verplicht de aanmerkingen per omgaande schriftelijk aan de reisbegeleiding mee te delen. Klachten die niet tijdens de reis schriftelijk aan de reisbegeleiding zijn meegedeeld, zullen door ons na afloop van de reis niet in behandeling worden genomen.

Aantal deelnemers

Mocht het gepubliceerde minimum aantal deelnemers niet gehaald worden, dan hebben wij de mogelijkheid om deze reis schriftelijk of mondeling te annuleren. Ook het uiteindelijk niet verkrijgen van de benodigde vliegtickets, kan leiden tot het annuleren van de reis. Wij verplichten ons dit uiterlijk drie weken voor vertrek aan de deelnemers mee te delen.

Avontuur.nu

Koning Aap maakt deel uit van Avontuur.nu, een groep avontuurlijke reisorganisaties die weer vallen onder Kuoni Specialists B.V. Zij werken op diverse manieren samen om te zorgen dat de reiziger zo veel mogelijk waar krijgt voor zijn geld. Achter de schermen

wordt er samengewerkt op het gebied van inkoop en afhandeling en voor de reiziger betekent het dat we de kans vergroten dat de reizen doorgang vinden doordat we belangstellenden naar elkaar kunnen doorverwijzen. In het enkele geval dat een reis wordt geannuleerd, gaan we eerst kijken of we de reiziger vrijblijvend kunnen onderbrengen bij een van de andere reisorganisaties van Avontuur.nu (zoals Koning Aap Nederland en Shoestring).

Prijzen

Wij garanderen dat we onze prijzen tussentijds niet verhogen als gevolg van valutaschommelingen. Veranderingen in de kosten van bijvoorbeeld de luchthavenbelastingen, de visa, de kosten van vliegtickets, brandstofheffingen en eventueel het invoeren van BTW op reizen, worden wel doorberekend.

Boek niet te laat

Wacht met het boeken van een reis niet te lang, omdat we een maand voor een reis vertrekt (en in sommige gevallen eerder) onze vliegtuigstoelen moeten retourneren aan de desbetreffende luchtvaartmaatschappij. Daarna zijn de stoelen 'op aanvraag'. Bovendien kan laat boeken afwijkende vluchtschema's met bijbehorende vluchttoeslagen, extra transfers en eenpersoonskamertoeslagen met zich meebrengen.

Te Gast In

Een deel van de achtergrondinformatie over je reisbestemming is in deze uitgebreide reisbeschrijving door Informatie Verre Reizen, de uitgever van 'Te Gast In', met de grootste zorg samengesteld. Indien deze echter onjuistheden blijkt te bevatten aanvaardt IVR geen enkele aansprakelijkheid voor de gevolgen van foutieve en/of gewijzigde informatie.

Laatste Nieuws

In de uitgebreide reisbeschrijving vind je de meest actuele informatie over onze reizen zoals bekend op 15 november 2009. In de loop van het jaar kunnen echter veranderingen optreden waardoor mogelijk het dag-tot-dag-programma of het vluchtschema aangepast dient te worden. Uiteraard zoeken we dan altijd naar een zo goed mogelijk alternatief. Al deze veranderingen worden, zodra bekend, vermeld op onze website bij de betreffende reis onder 'Laatste Nieuws'. Indien de inhoud van de uitgebreide reisbeschrijving afwijkt van de informatie in onze algemene brochure, is de beschrijving in de uitgebreide reisbeschrijving bindend.

Nieuwsbrief

Maandelijks verschijnt een gratis Nieuwsbrief, met daarin aandacht voor verschillende aspecten van onze reizen, zoals festivals, extra reisdata en informatie over tropische ziektes. Je kunt er boeiende reisverhalen van reizigers of reisbegeleiders lezen of deelnemen aan een fotowedstrijd. Wil je je abonneren op onze Nieuwsbrief, dan kan dat via de homepage van onze website www.koningaap.be.

Landarrangementen

Het is ook mogelijk alleen het landarrangement van een rondreis te boeken en de vluchten zelf te regelen. De transfers van en naar de luchthaven zijn bij een landarrangement niet inbegrepen. Op verzoek verstrekken wij je graag de prijs van zo'n los landarrangement. Het is in alle gevallen je eigen verantwoordelijkheid om op tijd bij het beginpunt van de reis aanwezig te zijn. Daarnaast zijn wij niet verantwoordelijk voor wijzigingen in vertrekdata van onze groepsreizen.

Verlenging van de reis

Mocht je je reis willen verlengen, dan kun je dit aangeven op je boekingsformulier. Voor het wijzigen van de terugvlucht brengen we standaard € 75 per persoon in rekening. Bij de verlenging van je reis kun je te maken hebben met extra kosten, zoals meerkosten voor de vlucht (door bijvoorbeeld een andere luchtvaartmaatschappij of boekingsklasse), het regelen van eigen transfer, extra hotelnachten etc. Wij nemen (na ontvangst van je boekingsformulier) zo spoedig mogelijk contact met je op om de prijs met je te bespreken. Pas nadat je hiermee akkoord bent gegaan, wordt je boeking definitief. Als je besluit om een reis te verlengen met een door Koning Aap aangeboden arrangement, betaal je geen wijzigingskosten.

Vlaamse Solidariteit Reisgelden

Koning Aap is aangesloten bij de VSR Alle in dit programma gepubliceerde reizen, met uitzondering van vluchten per lijndienst die geen onderdeel uitmaken van een pakketreis, vallen onder de garantie van de SGR. De SGR-garantie houdt in dat de consument ervan verzekerd is zijn vooruitbetaalde reisgeld terug te krijgen, als de wederpartij door financieel onvermogen de overeengekomen tegenprestatie niet kan nakomen. Voor zover de overeenkomst mede het vervoer omvat en de plaats van bestemming reeds is bereikt, wordt zorggedragen voor de terugreis.

VVR(O) en Reisvoorwaarden

Koning Aap is aangesloten bij de Vereniging Vlaamse Reisbureaus/Reisorganisatoren. Deze vereniging hanteert strenge normen voor het lidmaatschap en bevordert de kwaliteit van de reizen en van de informatie daarover. De reizen in onze reisgids worden aangeboden onder het beding dat de VVR(O)-reisvoorwaarden van toepassing zijn op alle aanbiedingen in onze reisgids.

Tenslotte

Onze rondreizen gaan door landen waar het klimaat en andere factoren kunnen zorgen voor problemen. Dit kan betekenen dat we soms moeten afwijken van het bovenstaande programma. Tussentijdse aanpassingen van dienstregelingen en prijzen van de luchtvaartmaatschappijen kunnen eveneens leiden tot gewijzigde vluchtdagen en reissommen. We doen ons uiterste best om eventuele veranderingen zo snel mogelijk door te geven en de gevolgen ervan zo beperkt mogelijk te houden, maar we zijn niet verantwoordelijk voor factoren die buiten onze macht liggen. Je kunt op onze website kijken voor eventuele wijzigingen. Onze uitgebreide reisvoorwaarden zijn afgedrukt in onze brochure en staan ook op onze internetsite: www.koningaap.be.

Contact

Bezoekadres Koning Aap

Koningin Elisabethlaan 45
9000 Gent

Email: info@koningaap.be

Telefoon

09-2341311

In geval van uiterste nood - 24 uur bereikbaar

Tel: +32 (0)497-468848

Fax

09-3715255

Openingstijden

Ons kantoor is geopend op de volgende tijden:

Maandag t/m vrijdag van 09-13 en 14-17 uur

Op dinsdag van 09-20 uur (januari tot juni)

Afspraak met een landenspecialist

Wil je een afspraak maken met één van onze landenspecialisten, bel dan van tevoren voor een afspraak, zodat je er zeker van bent dat je de juiste persoon te spreken krijgt.